

הטיול שלי עם ארצי

ארצי וגבע מתכננים את הטיול בחג הסוכות למבצר יחיעם בגליל. ארצי מספר לגבע על אופן בנייתו המיוחד של המבצר, שנועד להגן על יושביו, וגבע כבר מדמיין כי הוא אפיר לבוש שריון שלוחם במבצר

כתבה: רויטל בן־יהודה

במבצר מדהים שמתעורר לחיים בדיוק עכשיו בחג הסוכות.

"מבצר? איזה מבצר?", שאלתי. "אנחנו יוצאים למבצר יחיעם בגליל המערבי", אמר ארצי במסתוריות, "מבצר עם אלף שנות היסטוריה..."

וארצי התחיל לספר: "לא ממש יודעים מתי הוקם המבצר ביחיעם אבל מכיוון שעד שנת 1220 לא מצאו שום סימן שהיה מבצר צלבני במקום, חושבים החוקרים שהמבצר הצלבני, שהצלבנים קראו לו אז יודין, נבנה בשנה זו על ידי אפירי המסדר הטבטוני. במלחמה בין הצלבנים לממלוכים נהרס המבצר ולפני כ־300 שנה בנה דאהר אל עומאר את המבצר כפי שהוא נראה היום. המבצר, שנקרא עכשיו ג'דין, נהרס שוב על ידי שליט עכו ועד היום, גם אחרי שהקימו לצדו את קיבוץ יחיעם, נשאר הרוס חלקית".

"אז לא הבנתי מה רואים", אמרתי. "מבצר צלבני או מבצר מסלמי?"

"בעיקר רואים את השרידים של המבצר המוסלמי, והאמת", אמר ארצי, "שלא ממש יודעים איך בדיוק נראה המבצר בתקופת הצלבנים, אבל גם ככה המבצר מאוד מפואר ויפה".

"ארצי", אמרתי. "הבטחת לי טיול אז לפחות ספר לי מה רואים".

"הכניסה למבצר היא דרך השער העתיק, שער מיוחד במינו שלא פגשת באף מקום", סיפר ארצי.

השרידים המפוארים במבצר יחיעם. צילום: פ.א.ו.א. קריאייטיב | Ariy, shutterstock

שְׁלוֹמִית בּוֹנָה סֶכָה מוֹאֶרֶת וְיִרְקָה... ארצי ואני שרנו כל הבוקר שירים לכבוד סוכות.

"ארצי", אמרתי, "אני מאוד אוהב את חג הסוכות, מזג האוויר מפסיק להיות כל כך חם וזה עושה לי חשק לצאת ולטייל".

"טיול?", חייך ארצי, "באמת לא יצאנו הרבה זמן לטיול, אני מציע שנצא לטיול בהיסטוריה".

"אוווף", אמרתי, "אני רוצה טיול אמיתי, לא כזה שמטיילים בספר או בֶּאיִנְטֶרְנֵט".

ארצי פרץ בצחוק. "ככה אתה מכיר אותי?", אמר, "אנחנו יוצאים לטייל

פנים המבצר תוכנן כדי להגן על יושביו. צילום: א.א.א. קריאייטיב | Ariy, shutterstock

פסטיבל הרנסאנס בחג הסוכות במבצר יחיעם. צילום: שרית עוזיאל

"נראה שהבנאים של משפחת אל עומאר היו יצירתיים במיוחד. המבצר תוכנן כך שיתאים להגן על מי שבפנים ולכן כל מה שבנו מתאים לשמור על מי שגר בתוכו. למשל על השער שומר מגדל חצי עגול ואיתו, ואת הפתח סגרו דלתות מצפות רצועות ברזל. מאחוריהן רחבה גדולה ששימשה את החיילים ואת השומרים, בקיר שמימין אפשר לראות חרפי ירי ואם מתקדמים מעט שמאלה אפשר לראות משמאל חרכים נוספים. הבנאים הצליחו באמצעות בנייה חכמה ליצור מצב שכל אזור הכניסה מוגן על ידי החיילים שעומדים בשער."

"ארצי", אמרתי, "אתה מתאר את זה ממש כמו בסרט מלחמה. אני כבר ממש מדמיון את עצמי לובש שריון ומוכן להגן על המבצר."

ארצי צחק. "שריון זה קצת חם לארץ ישראל, עדיף לך ללבוש משהו קצת יותר קליל. אבל בוא נמשיך ונראה איך מגנים על המבצר בדרך מאוד מעניינת."

"קוראים לזה 'הכניסה העקיפה'. הבניין נבנה כך שהאויב לא יוכל לרוץ ישר ולפרוץ את הדלתות כדי להיכנס אל המבצר אלא יהיה חייב לפנות לפחות שלוש פעמים פנייה של זווית ישרה. פעם אחת מן החוץ ימינה מול הדלתות, פעם שנייה שמאלה בתוך אולם הכניסה ופעם שלישית החוצה מן השער אל תוך מרחב המבצר. כל פנייה כזו מאיטה את קצב מרוצם של החיילים הפורצים או של הסוסים שלהם ומאפשרת למגנים להכות בהם."

"איזה מזל שדמיינתי את עצמי מגן על המבצר ולא תוקף אותו, זה ממש נראה לי בלתי אפשרי", אמרתי בשמחה.

"נכון". צחק ארצי, "אבל תמיד תזכור שגם לתוקפים היו דרכים מגוננות של לחימה והמבצר נפל

עתיקים, טוות ועוד. כל אלה מחיים לימים אחדים את המבצר בשיא תפארתו, גבע. אתה יכול להסתובב במבצר ולהרגיש כאילו יצאת למסע בזמן לפחות לפני 400 שנה..."

"ואו", אמרתי לארצי, "מתי אמרת לי שזה קורה?"

"בכל חג סוכות", ענה ארצי. "עכשו אני יודע למה אני כל כך אוהב את חג הסוכות", אמרתי, "אין לי כבר סבלנות לחכות עד שיגיע..."

ונחרב בסוכו של דבר. "כן", אמרתי, "חבל, אבל אמרת לי משהו על זה שהמבצר מתעורר לחיים, אז תהיה שם מלחמה בקרוב?"

"לא". אמר ארצי, "בכל חג סוכות מגיעות למבצר דמיות עתיקות להחיות אותו: שחקנים, זמרים, ותזמורות מופיעים בתוך אולמות האפירים וברחבה של המבצר, במעלה הדרך אפשר לפגוש בעלי מלאכות עתיקות, קדרים, נגרים, בוני כלי נגינה